

Overzicht der vondsten van *Crambe maritima* L. in Nederland

door

S. J. VAN OOSTSTROOM en J. MENNEMA
(Rijksherbarium, Leiden)

In aansluiting op het artikel over *Crambe maritima* van de heer De Visser op p. 1—2 van deze aflevering geven wij hier een overzicht van de vondsten van deze soort in Nederland in chronologische volgorde. Zie ook *fig. 1*.

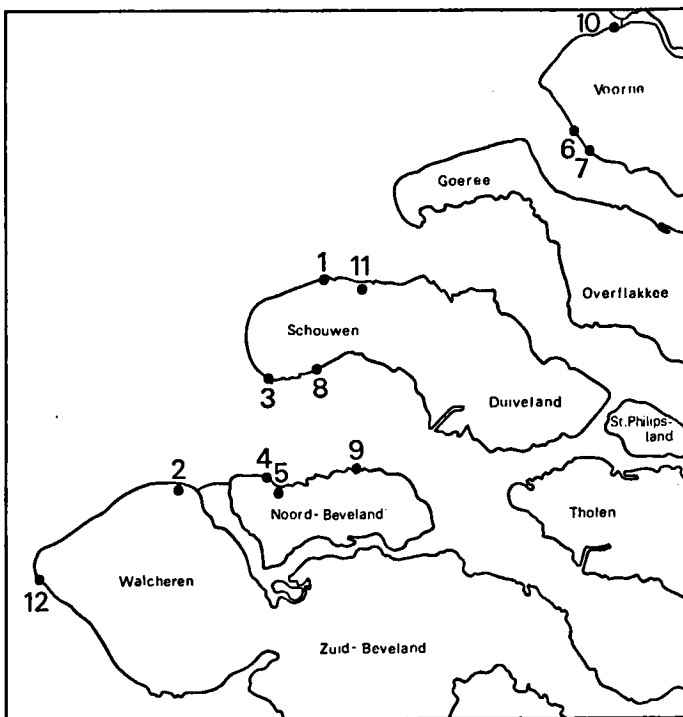

Fig. 1. Plaatsen waar *Crambe maritima* in Nederland is aangetroffen. Voor de nummers zie de tekst.

1. Renesse, op een duintje vlak achter de buitenste duinenrij, juli 1935, W. G. van der Kloot. Zie Ned. Kruidk. Arch. 46, 1936, p. 457—459 en D.L.N. 40, 1936, p. 313.
2. Oranjezon, gem. Vrouwenpolder, in een aanspoelstrook van de storm van 13 juli 1958, juli 1959, A. de Visser. Zie Corr. blad Rijks herb. 14, 1959, p. 154 en D.L.N. 63, 1960, p. 186.
3. Westenschouwen, op het strand tegen de duinvoet, sept. 1960, J. Viergever. Zie Gorteria 1, 1963, p. 107—108 en D.L.N. 66, 1963, p. 184.
4. Wissenkerke, in een vloedmerk bij de Anna Frisopolder, 1962, A. de Visser. Zie D.L.N. 66, 1963, p. 184 en Gorteria 1, 1963, p. 152.
5. Wissenkerke, in een vloedmerk langs de dijk van de voormalige Sophiapolder, aug. 1962, W. G. Beeftink. Zie Gorteria 2, 1964, p. 17 en id. p. 28.
6. bij het Quackjeswater, gem. Rockanje, in de zeereep bij paal 16, 1963, W. van Solen (opgave C. Sipkes). Zie Gorteria 1, 1963, p. 152 en id. 2, 1964, p. 28.
7. Nieuw-Helvoet, bazaltglooiing bij het strand bij de Quack, aug. 1963, P. Verwey. Zie Gorteria 2, 1964, p. 28. Deze vindplaats werd ons ook opgegeven door Mevr. L. J. Blanche Koelensmid-v. d. Weerd.
Op de vindplaatsen 6 en 7 ook in 1964 (schriftelijke opgave C. Sipkes en F. Sollman).

8. Koudekerke (Schouwen), bij de Plompe toren, juni 1966, Mevr. W. C. G. Helderde Kloet.
9. bij Colijnsplaat, dijkglooiing, okt. 1966, W. Jobse Jr. Zie *Gorteria* 3, 1967, p. 137. Id., sept. 1967, A. de Visser. Zie *Gorteria* 4, 1968, p. 2.
10. Oostvoorne, bij de Boulevard, 1967, J. Konijnendijk. Zie *Gorteria* 3, 1967, p. 211.
11. Scharendijke, duinvoet bij de Koepel, juli 1967, J. Mennema en J. Viergever.
12. Westkapelle, duinvoet bij aanspoelselstrook, juni 1967, A. de Visser. Zie *Gorteria* 4, 1968, p. 2.

Over vondsten van vóór 1935 is weinig met zekerheid bekend. VAN GEUNS (*Plant. Belg. Conf. Indig. Spicil.* 1788, p. 35) en VAN HALL (*Flora Belg.* Sept. I, 2, 1825, p. 477) geven bij de soort op: „op het uiterste der stranden van Holland”, welke mededeling zij volgens hun opgave ontleen aan DENTAN (*Verhand. Holl. Maatsch. Wet. Haarlem* 19 [3], 1780, p. 31), die echter geenszins beweert dat de soort hier te lande zou zijn gevonden. VAN DEN BOSCH (*Ned. Kruidk. Arch.* ser. 1, 1, 1848, p. 402) somt haar op bij de twijfelachtig inlandse soorten; in de eerste editie van de *Prodrum Florae Batavae* (1850, p. 30) zegt hij alleen: „aan de zeekust”, zonder verdere opgave van een vindplaats. DOZY (*Ned. Kruidk. Arch.* ser. 1, 3, 1852, p. 156) schrijft: „door de latere botanisten niet wedergevonden”. VUYCK (*Prodr. Florae Batav.* ed. 2, I, 1, 1901, p. 179) ten slotte meent dat de mededeling dat *Crambe maritima* bij ons zou voorkomen waarschijnlijk op een vergissing berust. Dat dit laatste niet juist behoeft te zijn blijkt wel uit het feit dat de soort in de laatste drie decennia bij ons op een 12-tal plaatsen is aangetroffen en dat het dus zeer goed mogelijk is, dat zij ook reeds eerder werd gevonden.

Van de hierboven opgesomde vindplaatsen bevindt zich slechts een tweetal exemplaren in de collectie van het Rijksherbarium, nl. de onder de nummers 1 en 2 vermelde. Verder ligt in de collectie van de Kon. Ned. Botanische Vereniging materiaal dat in de eerste helft van de vorige eeuw door Perin zou zijn gevonden bij Katwijk, aan het strand. Nu is het bekend dat wij met vondsten van Perin zeer voorzichtig moeten zijn. VUYCK (l.c., p. 179) schrijft over deze Perin het volgende: „Het is mij gebleken dat de Heer Perin, die op natuurhistorisch gebied liefhebberde en later een ondergeschikte betrekking aan 's Rijks Herbarium bekleedde, (zijn eigenlijk vak was stukadoor), voor het aanbrengen van zeldzame planten, een kleine vergoeding ontving, waarschijnlijk van den toenmaligen directeur, den Heer Blume. Hierdoor geprikkeld zocht Perin dikwijls zijn nieuwe indigenen niet op het vrije veld, doch in de verzameling van 's Rijks Herbarium, die hij dan met een passend etiket voorzag en aldus in de collectie inlandsche planten deed opnemen.” En verder: „Ik ben daarom steeds voorzichtig geweest met planten door Perin gevonden, op te nemen, alleen de zoodanige heb ik opgenomen, die hij werkelijk zou kunnen gevonden hebben. Met de voorgaande soort (dat is dus *Crambe maritima*) is dit wel eenigszins twijfelachtig”.

Crambe maritima komt voor langs de kusten van West- en Noordwest-Europa; verder wordt een var. *pontica* (Stev.) O. E. Schultz vermeld van de west- en noordkust van de Zwarte zee en van de kust van de Zee van Azof. In West-Europa strekt het areaal zich uit van Noordwest-Spanje tot Zuid-Noorwegen en -Zweden en de noorde-

lijke oever van de Finse Golf. Een verspreidingskaartje is te vinden in HEGG's Flora von Mittel-Europa, ed. 2, IV, 1, 1963, p. 494. Helaas zijn daarop de Nederlandse vindplaatsen niet aangegeven. Uit het kaartje blijkt dat de soort in dit areaal geen aaneengesloten gebied bewoont en dus lang niet overal langs de kusten voorkomt. Zij stelt dan ook zeer bepaalde eisen aan haar standplaats, evenals b.v. de op vrijwel overeenkomstige plaatsen langs de Atlantische kust voorkomende *Polygonum maritimum* L. BEEFTINK wees hierop in zijn artikel over de eerste Nederlandse vondst van laatstgenoemde soort, in Gorteria 2, 1964, p. 13—20.

Summary

A list of localities in which *Crambe maritima* L. was found in the Netherlands, accompanied by a map of the distribution of the species in this country.